

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

แผนงาน วิจัย “การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการปัญหาหมอกควันอย่างยั่งยืน ” มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างนวัตกรรมกระบวนการบริหารจัดการปัญหาหมอกควัน โดยในงานวิจัยนี้ มีนวัตกรรม “ปฏิทินท้องถิ่น วิถีชาวหนองบัว” เกิดขึ้น เนื่องจากคนในตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่มีความหลากหลายของชาติพันธุ์ ได้แก่ ชาวไทยภูเขา ไทยเหนือ จีนยูนาน ไทยใหญ่ และ ลahu จึงทำให้คนในชุมชนมีวิถีชีวิตที่แตกต่างกันออกไป ทั้งเรื่องประเพณี วัฒนธรรม การดำรงชีวิต รวมถึง กิจกรรมทางการเกษตร เพราะเหตุนี้หากชุมชนมีการขอความร่วมมือหรือทำการนัดหมายเพื่อประชุมคน ในตำบล จึงเป็นไปได้ยากที่จะได้รับความร่วมมือจากคนทุกหมู่บ้าน ซึ่งอาจนำไปสู่ความไม่เข้าใจกัน ระหว่างคนในแต่ละหมู่บ้าน และอาจส่งผลให้เกิดการขัดแย้งกันในอนาคต ซึ่งถือเป็นอุปสรรคที่สำคัญ อย่างหนึ่งของการบริหารจัดการชุมชนโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน “ปฏิทินท้องถิ่น วิถีชาวหนองบัว” ทำให้คนในชุมชนรู้และเข้าใจวิถีชีวิตของคนในหมู่บ้านอื่นๆ ส่งผลให้ผู้นำชุมชนสามารถ วางแผนหรือนัดหมายกิจกรรมต่างๆ ได้ง่าย และสามารถบริหารจัดการชุมชนได้อย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นช่องทางหนึ่งที่เปิดโอกาสให้คนในแต่ละหมู่บ้านได้เรียนรู้หรืออยากที่จะทำกิจกรรม เหมือนกันกับหมู่บ้านอื่นๆ ที่ต่างไปจากหมู่บ้านของตนเอง นำไปสู่การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ซึ่ง ถือเป็น การสร้างความสัมพันธ์อันดีให้กับคน ระหว่างหมู่บ้าน และอาจเป็นการสร้างรายได้ให้กับคนใน ชุมชนเพิ่มขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้ยังเป็น การหล่อหลอมให้คนในชุมชนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นำไปสู่ ชุมชนเข้มแข็งในอนาคตต่อไป ส่งผลให้การบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์วิกฤตต่างๆ เช่น ปัญหาหมอกควัน เป็นไปได้โดยง่ายผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

1. ในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เหมาะ ต่อการนำนวัตกรรม “ปฏิทินท้องถิ่น วิถี ชาวหนองบัว” ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ สูงสุดในชุมชน เพราะ ถือเป็นจุด เริ่มต้นในการสร้าง กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งต่อไป
2. ควรส่งเสริมบทบาทของชุมชนให้เข้มแข็งตามบริบทของชุมชนที่มีมาแต่เดิมทั้งทางด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาต่างๆ ผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็น หน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน มากที่สุด และเข้าใจในบริบทของพื้นที่เป็นอย่างดี การส่งเสริมให้ ชุมชนมีความเข้มแข็ง จะเป็นกลไกในการรับมือต่อความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ของชุมชนและสามารถ ปรับตัวเพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ใหม่ๆ ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเครือข่ายในนโยบายสี ังแวดล้อมด้านอื่นๆ เช่น ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ เป็นต้น เพื่อนำผลรวมจากการศึกษาทั้งหมดมาพัฒนาเป็นตัวแบบเครือข่ายในนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม ต่อไป